

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudce Vadima Hlavatého a soudkyně Pavly Klusáčkové a ve věci

žalobce: **L. L.**
bytem X

proti
žalované: **Kancelář Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky**
se sídlem Sněmovní 176/4, 118 26 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí vedoucího žalované ze dne 10. 7. 2023, č. j. PS 2023/12404,

takto:

- I. Rozhodnutí vedoucího Kanceláře Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ze dne 10. 7. 2023, č. j. PS 2023/12404, je nicotné.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku na náhradě nákladů řízení 3 000 Kč.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal přezkoumání a zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí, kterým bylo podle § 16a odst. 6 písm. a) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „informační zákon“), potvrzeno sdělení žalované ze dne 3. 7. 2023, č. j. 2023/12020.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. V.

2. Prvostupňovým rozhodnutím byla podle § 14 odst. 5 písm. c) informačního zákona odložena žádost žalobce o poskytnutí informací ze dne 5. 7. 2023, neboť se nevztahovala k působnosti povinného subjektu. Žalobce s odkazem na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 5. 1. 2022, č. j. 22 Ad 7/2021-53, jenž konstatoval, že děti, kterým vznikla invalidita v době docházky do základní školy, nejsou důchodově pojištěné, a proto nemají nárok na výplatu důchodu, žádal informace, proč poslanci při schvalování zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, a při jeho novelizacích ignorovali mezinárodní smlouvy jako jsou Úmluva o právech dětí či Úmluva o právech osob se zdravotním postižením, a zda bylo záměrem, aby správní orgány mohly libovolně manipulovat právy v sociální oblasti a znemožňovat výkon těchto práv.

II. Obsah žaloby

3. Žalobce rozporoval tvrzení správních orgánů, že v žádosti požadoval informace o názorech a budoucích rozhodnutích a vytváření nových informací. Pokud správní soudy vyložily, že děti školou povinné nejsou důchodově pojištěné, pak musí Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky (dále jen „PSP ČR“) uvést, jaký byl veřejný zájem na tom, že nerespektovala ustanovení mezinárodních smluv při schvalování zákona o důchodovém pojištění a jeho novelizacích.

III. Vyjádření žalované k podané žalobě

4. Žalovaná zdůraznila, že žádost byla odložena, neboť nesměřovala k poskytnutí informací, které spadají do působnosti žalované. Do pravomocí PSP ČR patří mimo jiné přijímání a schvalování zákonů, nikoli však jejich výklad nebo odůvodňování jejich znění, zaujímání odborných teoretických stanovisek k jejich aplikaci, vyjadřování se k individuálním názorům z řad veřejnosti nebo vedení polemiky. Do její působnosti nenáleží ani výkon dozoru či přezkumu rozhodovací činnosti soudů nebo provádění jakékoli ingerence do soudního řešení individuálních sporů.

IV. Další vyjádření účastníků

5. V replice žalobce uvedl, že PSP ČR musí při schvalování zákonů respektovat zásadu proporcionality a vycházet z důvodové zprávy. V duplice žalovaná podotkla, že žádost směřovala k výkladu soudních rozhodnutí a k vyjádření osobní nespokojenosti s nimi. Žalobce přitom nepožadoval poskytnout důvodovou zprávu k zákonu. Žalobci bylo nad rámec vyřízení jeho žádosti doporučeno, aby se obrátil na Ministerstvo práce a sociálních věcí, které je ústředním orgánem státní správy v oblasti sociálně-právní ochrany dětí.

V. Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

6. Soud vycházel ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu [§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)].
7. Soud v dané věci rozhodl bez jednání, neboť napadené rozhodnutí je nicotné ve smyslu § 76 odst. 2 s. ř. s.
8. Soud při posouzení věci vyšel z následující právní úpravy:
 - Podle § 76 odst. 2 s. ř. s. zjistí-li soud, že rozhodnutí trpí takovými vadami, které vyvolávají jeho nicotnost, vysloví rozsudkem tuto nicotnost i bez návrhu. Pokud se důvody nicotnosti týkají jen části rozhodnutí, soud vysloví nicotnou jen tuto část rozhodnutí, jestliže z povahy věci nevyplývá, že ji nelze oddělit od ostatních částí rozhodnutí.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. V.

- Podle § 178 odst. 1 správního řádu je nadřízeným správním orgánem ten správní orgán, o kterém to stanoví zvláštní zákon. Neurčuje-li jej zvláštní zákon, je jím správní orgán, který podle zákona rozhoduje o odvolání, popřípadě vykonává dozor.
- Podle § 178 odst. 2 správního řádu nelze-li nadřízený správní orgán určit podle odstavce 1, určí se podle tohoto odstavce. Nadřízeným správním orgánem orgánu obce se rozumí krajský úřad. Nadřízeným správním orgánem orgánu kraje se rozumí v řízení vedeném v samostatné působnosti Ministerstvo vnitra, v řízení vedeném v přenesené působnosti věcně příslušný ústředí správní úřad, popřípadě ústřední správní úřad, jehož obor působnosti je rozhodované věci nejbližší. Nadřízeným správním orgánem jiné veřejnoprávní korporace se rozumí správní orgán pověřený výkonem dozoru a nadřízeným správním orgánem právnické nebo fyzické osoby pověřené výkonem veřejné správy se rozumí orgán, který podle zvláštního zákona rozhoduje o odvolání; není-li takový orgán stanoven, je tímto orgánem orgán, který tyto osoby výkonem veřejné správy na základě zákona pověřil. Nadřízeným správním orgánem ústředního správního úřadu se rozumí ministr, nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu. Nadřízeným správním orgánem ministra nebo vedoucího jiného ústředního správního úřadu se rozumí vedoucí příslušného ústředního správního úřadu.
- Podle § 117 odst. 4 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, stojí v čele Kanceláře sněmovny vedoucí Kanceláře, který odpovídá předsedovi Sněmovny za její činnost.
- Podle § 16a odst. 4 informačního zákona o stížnosti rozhoduje nadřízený orgán.
- Podle § 20 odst. 5 informačního zákona nelze-li podle § 178 správního řádu nadřízený orgán určit, rozhoduje v odvolacím řízení a v řízení o stížnosti Úřad pro ochranu osobních údajů.

9. Soud o podané žalobě uvážil následovně:

10. Předně soud uvádí, že sdělení o odložení žádosti ve smyslu § 14 odst. 5 písm. c) informačního zákona (potažmo napadené rozhodnutí) je podle ustálené judikatury Nejvyššího správní soudu rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s., neboť i takové sdělení je způsobilé zasáhnout do veřejných práv žadatele o informaci, a z tohoto důvodu je žaloba podle § 65 a násl. s. ř. s. přípustná (například rozsudky ze dne 26. 4. 2011, č. j. 8 As 51/2010-126, ze dne 22. 9. 2011, č. j. 6 Ans 7/2011-94, a ze dne 11. 6. 2020, č. j. 1 As 189/2020-40).
11. Soud se nejprve zabýval otázkou, zda byl vedoucí žalované věcně příslušný k rozhodnutí o stížnosti proti sdělení žalované o odložení žádosti žalobce. Naprostá absence věcné příslušnosti totiž představuje vadu rozhodnutí, která vyvolává nicotnost rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s., jak dovodil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 21. 8. 2003, č. j. 5 A 116/2001-46, v němž uvedl, že „nedostatek věcné působnosti rozhodujícího orgánu je přitom nutno považovat za důvod nulity (nicotnosti, non negotium) vydaného správního aktu, tedy jeho právní neexistence, kdy tu není nic, co by bylo způsobilé s účinky právní moci dotknout právní sféry fyzické nebo právnické osoby“. K institutu věcné příslušnosti se Nejvyšší správní soud vyjadřoval v rozsudku ze dne 23. 4. 2014, č. j. 6 Ads 87/2013-131, ve kterém uvedl, že „institut věcné příslušnosti slouží k určení, který z orgánů nadaný obecně pravomocí rozhodovat

o právech a povinnostech osob ve veřejné správě bude rozhodovat v konkrétní věci. Věcnou příslušnost samozřejmě nelze vymezovat individuálně, tj. s ohledem na každý jednotlivý společenský vztah, nýbrž druhově: právo vytváří okruhy věcí spojených vnitřní podobností, definuje je společnými znaky a tyto skupiny obsahově spřízněných věcí pak svěřuje k rozhodování jednotlivým správním orgánům. Absolutní nedostatek věcné příslušnosti nastává tehdy, jestliže o věci nerozhoduje orgán k tomu určený, nýbrž orgán jiný – takový, jemuž jsou k rozhodování svěřeny věci obsahově odlišné.“.

12. Soud konstatuje, že se otázkou věcné příslušnosti vedoucího žalované při rozhodování dle informačního zákona zabýval desátý senát zdejší soud v rozsudku ze dne 31. 8. 2023, č. j. 10 A 20/2023-83, v němž ve skutkově obdobné situaci dospěl k závěru, že vedoucí žalované není nadřízeným orgánem žalované. Citovaný rozsudek se vyjadřoval k rozhodnutí o odvolání proti částečnému odmítnutí žádosti o informace. Jak u stížnosti, tak u odvolání je ovšem nutné určit nadřízený orgán, přičemž argumentace obsažená v citovaném rozsudku dopadá na oba případy (ostatně v bodě 16 citovaného rozsudku je zmíněn i § 16a odst. 4 informačního zákona). Soud se s argumentací uvedenou v citovaném rozsudku ztotožňuje a níže z ní vychází.
13. Vedoucí žalované v napadeném rozhodnutí uvedl, že *„Vedoucí kanceláře Poslanecké sněmovny jako věcně příslušný nadřízený orgán ve smyslu § 16a odst. 4 [informačního zákona] přezkoumal stížnost [žalobce]“,* přičemž věcná příslušnost je definovaná v § 10 správního řádu tak, že *„Správní orgány jsou věcně příslušné jednat a rozhodovat ve věcech, které jim byly svěřeny zákonem nebo na základě zákona“.* Své tvrzení však vedoucí žalované nepodložil konkrétním odkazem na právní normu, ze které svou věcnou příslušnost dovodil.
14. Podle § 16a odst. 4 informačního zákona o stížnosti na postup při vyřizování žádosti o informace rozhoduje nadřízený orgán. Pojem nadřízeného orgánu je definován v § 178 odst. 1 a 2 správního řádu, na který odkazuje i § 20 odst. 5 informačního zákona.
15. Podle § 117 odst. 4 jednacího řádu Poslanecké sněmovny v čele žalované stojí její vedoucí, avšak není zde stanoveno, že by se jednalo o nadřízený orgán ve smyslu § 178 odst. 1 věta první správního řádu. Organizační řád žalované nemá ve smyslu § 117 odst. 5 jednacího řádu Poslanecké sněmovny formu „zvláštního zákona“, a proto jeho obsah nemůže být použit k určení nadřízeného orgánu ve smyslu § 178 odst. 1 věta první správního řádu, jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2022, č. j. 1 As 287/2021-53. Vedoucí žalované má podle jednacího řádu Poslanecké sněmovny pravomoc navrhopat organizační řád žalované (§117 odst. 5), navrhopat Platový řád Poslanecké sněmovny (§ 118 odst. 2) a přijímat ostatní zaměstnance žalované do pracovního poměru (§ 118 odst. 3). Tato ustanovení však vedoucímu žalované nesvěřují pravomoc rozhodovat o odvolání nebo vykonávat dozor, jak požaduje § 178 odst. 1 věta druhá správního řádu. Podle § 178 odst. 1 správního řádu tak nelze dovodit, že by vedoucí žalované byl jejím nadřízeným orgánem. Tím není ani podle § 178 odst. 2 správního řádu, neboť nespadá do kategorie žádného z taxativně vymezených subjektů.
16. Za situace, kdy nelze nadřízený správní orgán určit podle § 178 správního řádu, se uplatní § 20 odst. 5 informačního zákona, který pro tyto případy stanovuje, že o stížnosti rozhoduje Úřad pro ochranu osobních údajů. V nynějším případě se přitom nejednalo o pouhou nepříslušnost funkční. Funkční příslušnost je doktrínou definovaná jako situace, kdy *„existuje v rámci vnitřně strukturovaných správních úřadů nebo právnických osob více správních orgánů, [pročež] je třeba též určit, který z těchto více orgánů bude rozhodovat. Jedná*

Shodu s prvopisem potvrzuje M. V.

se o zvláštní případ určení věcné příslušnosti, který se označuje též jako tzv. příslušnost funkční (Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 5. rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 324–325)“; srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 1. 2018, č. j. 9 As 57/2017-44. V nynější situaci však nelze hovořit o tom, že by žalovaná byla součástí vnitřní struktury správních orgánů spolu s Úřadem pro ochranu osobních údajů, a proto zde není dána pouze absence funkční příslušnosti, která by způsobovala nezákonnost napadeného rozhodnutí, ale je dána naprostá věcná nepřislusnost, která má za následek nicotnost napadeného rozhodnutí.

17. Soud dodává, že neshledal, že by Úřad pro ochranu osobních údajů byl osobou zúčastněnou na řízení ve smyslu § 34 s. ř. s., neboť se toto řízení nedotýká jeho veřejných subjektivních práv, a to i s ohledem na skutečnost, že nicotnost napadeného rozhodnutí nelze žádným způsobem v řízení před správním soudem zhojit.

VI. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

18. S ohledem na shora uvedené soud v souladu s § 76 odst. 2 s. ř. s. bez jednání vyslovil nicotnost napadeného rozhodnutí, k čemuž soud připomíná, že k takovému postupu není třeba návrhu žalobce. To však nic nemění na tom, že žaloba je důvodná a žalobce tak byl ve věci zcela úspěšný.
19. Po nabytí právní moci tohoto rozsudku předloží žalovaná žalobcovu stížnost ze dne 5. 7. 2023 včetně podkladů potřebných pro její vypořádání Úřadu pro ochranu osobních údajů jakožto věcně příslušnému správnímu orgánu.
20. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Jelikož byl žalobce ve věci zcela úspěšný, uložil soud žalované zaplatit mu náhradu nákladů řízení. Náklady žalobce představuje zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč. Jiné náklady spojené se soudním řízením nebyly žalobcem konkretizovány ani doloženy.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. V.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 30. ledna 2024

Milan Tauber v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje M. V.